

se žalobci na žalované placení »nájemného« do konce června 1932. Žalobě bylo vyhověno soudy všech tří stolic, nejvyšším soudem z těchto

důvodů:

Nižší soudy správně usoudily, že k uzavření nájemní smlouvy mezi žalobci a Richardem H. pro dobu od 1. dubna 1932 nedošlo. Mýlný jest ovšem názor, že došlo k obnovení nájemní smlouvy mlčky podle § 569 c. ř. s., neboť tento předpis má pouze na mysli takové nájemní smlouvy, které zanikají vypršením času, aniž je potřebí výpovědi ke zrušení smlouvy nebo k tomu, aby se zabránilo mlčky učiněnému obnovení jejímu (§ 1114 obč. zák. a na př. rozh. sb. n. s. 10170). V souzeném případě skončil se nájemní poměr výpovědí danou nájemnicí ke dni 31. březnu 1932, a nemohl proto býti obnoven mlčky tím, že najatá obchodní místnost v dubnovém termínu 1932 nebyla vyklizena. Avšak tato právní mylnost nemůže žalované prospěti. Žalobci nedomáhají se tu zaplacení proto, že nájemní poměr trval i po 31. březnu 1932, nýbrž proto, že tím dnem se skončil, ale žalovaný najatou místnost nevyklidil a vyklizenou nevrátil a že tím porušil smluvní povinnost, uloženou mu § 1109 obč. zák. Nejde proto o placení nájemného ve vlastním slova smyslu (§ 1100 obč. zák.), nýbrž o náhradu škody (§ 1295 obč. zák.), jejíž výše rovná se při nejmenším dosud placenému nájemnému, o něž pronajímatelé nevyklizením místnosti přišli a jež je jen jednou složkou vzniklé škody (rozh. čís. 1697 sb. n. s.) a jest zcela lhostejné, že žalobci nazývají tuto náhradu »nájemným«, neboť nerozhoduje slovný výraz, nýbrž podstata věci. K náhradě škody jest žalovaná proto zavázána, že měla podle § 1109 obč. zák. smluvní povinnost odevzdati po skončení nájmu místnosti úplně vyklizené žalobcům. Právní poměr žalované k Richardu H. je pro žalobce bez významu, protože s ním nebyli v žádném poměru, majíce jen smluvní nárok na vrácení proti žalované firmě (sb. n. s. 5605 a 6474). Není proto třeba obírat se tím, zda Richarda H. bylo považovati za »podnájemníka« nebo »zástupce« žalované firmy a zda zboží a inventář byly jeho či žalované.

Čís. 14832.

Složil-li někdo za jiného a jeho jménem k zajištění závazků tohoto proti třetímu cenné papíry jako kauci a měly-li složené cenné papíry zůstatí vlastnictvím složitele, nejde o zápůjčku.

Složitel má pouze nárok na vrácení týchž cenných papírů.

(Rozh. ze dne 31. prosince 1935, Rv II 32/34.)

Žalované byly na její žádost žalující bankou vydány 6% dluhopisy investiční půjčky dopravní za tím účelem, aby jimi zaplacená byla kauce, kterou žalovaná měla složenu u berního úřadu vkladní knížkou znějící na 30.000 Kč, jež uvedenými dluhopisy měla býti uvolněna a z nichž žalovaná dluží dosud 13.500 Kč nominale. Za to žalující vymínila si odměnu v provisi. Nyní domáhá se, aby stejný počet dlužních úpisů byl

jí vydán, tedy aby dostalo se jí 13.500 Kč nominale dlužních úpisů 6% investiční půjčky. Prv ý s o u d žalobu zamítl. O d v o l a c í s o u d uznal podle žaloby. D ů v o d y: Prvý soud je na omylu, domnívá-li se, že běží o smlouvu nájemní, a že žalující může jako vlastnice složených dluhopisů žádati vrácení těchto cenných papírů a nikoli vrácení papírů stejného druhu ve stejném množství. Obč. zák. v § 990 výslovně ustanovuje, že zápůjčka může být poskytnuta ve veřejných dluhopisech, při čemž dle § 992 obč. zák. při vrácení téhož druhu zapůjčených předmětů ve stejné jakosti a množství neběře se zřetel na event. rozdíly kursovní. Vydání dluhopisů žalované možno proto považovati za zápůjčku, která jest kontraktem reálným, neodporuje-li to úmyslu stran. V korespondenci stran mluví se o »leihweise zur Verfügung gestellten Effekten«, o »geliehene 6% Invest. Anleihe«, geliehen Stücke«, žádá se o vrácení »der geliehenen Stücke« atd. Z toho jakož i z vlastní podstaty věci jest zjevno, že běželo o to, aby místo kauce vkladní knížkou složené dostalo se žalované od žalující cenných papírů bez ohledu na jich čísla a serie na určitou dobu za účelem složení kauce, tedy místo peněz, při čemž na individuální podstatu těchto papírů se nemyslelo. Že nemyslelo se na tuto podstatu papírů, zřejmo i z toho, že dluhopisů bylo užito k složení kauce, takže při event. propadnutí kauce ani na vrácení jich in natura pomýšleno býti nemohlo. Tomu neodporuje ani skutečnost, že žalující v korespondenci rozeznává mezi dluhopisy, jež jsou vlastnictvím žalované při čemž myslí na kusy, jež žalovaná již dříve měla, a mezi kusy, které byly zapůjčeny, neboť z toho vyjadřování se strany žalující nelze nic usuzovati na podstatu úmluvy. Neoznámila-li žalující žalované čísel oněch dluhopisů, jež jí zapůjčila, nelze ani z této okolnosti vyvozovati nic pro právní podstatu ujednané smlouvy a bylo věcí žalované samotné, aby seznam čísel si eventuálně vyžádala, když dluhopisy nebyly předány přímo jí, nýbrž za ni složeny u berního úřadu. Ježto tedy neplyne ani z ujednání samotného, ani z okolností ujednání to provádějících, že strany myslely na to, že vráceny budou tytéž dluhopisy, nutno právní poměr mezi spornými stranami vzhledem k ustanovení §§ 990 a 992 obč. zák. považovati za zápůjčku, a právem proto žalující domáhá se vrácení téhož počtu dluhopisů stejného druhu.

N e j v y š š í s o u d obnovil rozsudek prvního soudu.

D ů v o d y:

Dovolatelka napadá právem jako nesprávný právní názor odvolacího soudu, že šlo v souzeném případě mezi stranami o zápůjčku. Při řešení otázky, jde-li o smlouvu o zápůjčku nebo o smlouvu o půjčku, případně o smlouvu nájemní, jest hlavním rozlišujícím znakem, zda má býti vráceno pouze stejné množství věcí téhož druhu (*tantumdem eiusdem generis*) nebo táž věc (*species*), t. j. zda došlo ku převodu vlastnictví či nikoliv. Smlouvou o zápůjčku přenechává se vypůjčiteli kapitál tak, že přechází do vlastnictví vypůjčiteli, takže tento může i s podstatou kapitálu podle libovůle nakládati a jest pouze povinen vrátiti stejné množství věcí téhož druhu. Jest lhostejno, jak strany právní poměr označily, záleží pouze na tom, odpovídá-li obsah právního jednání podstatě zápůjčky či půjčky nebo případně jiné smlouvy. Žalobkyně složila k žá-

dosti žalované u lesního inspektorátu 30.000 Kč v cenných papírech a to v 6% investiční půjčce, kteréžto papíry měly sloužiti jako jistota (kauce) za závazek žalované na znovuzalesnění vyrubaných lesních ploch. Žalovaná byla povinna platiti žalobkyni ze složených papírů, pokud nepatřily žalované, provisi a provisi za kursovní risiko. Dopisem ze dne 22. března 1928 sdělila žalobkyně žalované, že ústředí žalující banky hodlá vzíti kusy 6% investiční půjčky, které banka svým komitentům půjčila, zpět a vyměnit je za 5% státní konversní půjčku z roku 1928, že přichází pro zamýšlenou výměnu v úvahu 6% investiční půjčka nominale 13.500 Kč složená u lesního inspektorátu a žádala žalovanou, aby udělila žalobkyni souhlas k provedení výměny. Žalobkyně dotazovala se žalované opětovně, nebyly-li papíry složené jako kauce u lesního inspektorátu již uvolněny a kdy budou vráceny a naléhala, aby žalovaná zařídila uvolnění papírů. Z toho je vidno, že cenné papíry složené žalobkyní za žalovanou jako kauce neměly přejíti do vlastnictví žalované, nýbrž že měly zůstatí vlastnictvím žalobkyně a že žalované příslušelo pouze právo užívati cenných papírů k účelům kaučním se závazkem vrátiti tytéž cenné papíry po skončení kaučního poměru. Že i žalobkyně pokládala cenné papíry stále za své vlastnictví, vychází z toho, že hodlala z příkazu svého ústředí vyměnití předmětné cenné papíry za jiné, a vyžádala si k tomu účelu souhlasu žalované, jejímž jménem byly papíry u lesního inspektorátu složeny. Kdyby bylo bývalo úmyslem stran, aby cenné papíry přešly do vlastnictví žalované, a že tato bude pouze povinna vrátiti stejný počet a stejný druh papírů, nebyla by mohla žalobkyně vyměnití papíry za jiné, ani takovou akci zamýšleti. I z toho, že žalobkyně naléhala dokonce na to, aby žalovaná zařídila uvolnění kauce, vyplývá správnost hořejšího úsudku, ježto jinak nemohla míti žalobkyně zájem na osudu cenných papírů, které podle názoru žalobkyně již nebyly jejím vlastnictvím. Podle toho, co shora vyloženo, nešlo tu o zápůjčku, nýbrž o jinou smlouvu podobající se nejvíce smlouvě o půjčku a měla proto žalobkyně pouze nárok na vrácení týchž cenných papírů (species), nikoliv na vrácení stejného množství papírů stejného druhu (tantumdem eiusdem generis). Takový nárok by mohla žalobkyně nanejvýše uplatňovati jako nárok z důvodu náhrady škody, nebo vedle nároku na vrácení téže věci jako alternativní zmocnění podle § 410 c. ř. s. Jest proto předmětná žaloba, domáhající se vrácení stejného množství papírů stejného druhu, pochybená.

Čís. 14833.

Pojišťovací smlouva § 65 poj. zák.

Výpověď pojišťovací smlouvy daná ústně nabyvatelem nemovitosti řediteli filiálky pojišťovny jest účinná, nebyla-li ihned odmítnuta proto, že neodpovídá smluvené formě.

(Rozh. ze dne 31. prosince 1935, Rv II 178/34.)

Žalovaná firma vypověděla žalované v měsíční lhůtě po nabytí pojištěné nemovitosti pojišťovací smlouvou. Výpověď dal ústně řediteli